

Cuvântul interpreților

András HATHÁZI

Roxana Croitoru: *András, ne-am întâlnit după un spectacol copleșitor, „Unchiul Vanea” de A.P.Cehov, în care deții rolul titular. Ești la a doua colaborare cu regizorul Andrei Șerban. (András Hatházi a jucat rolul Tinker în spectacolul „Purificare” de Sarah Kane în regia lui Andrei Șerban, la Naționalul clujean – n.n.). Spune-ne ce înseamnă pentru tine acest rol, Vanea în „Unchiul Vanea” de Cehov? Cehov și Shakespeare sunt autorii cei mai râvniți de actori. Tu ai mai jucat în Cehov, dar ce înseamnă acest rol pentru tine în regia lui Andrei Șerban?*

András Hatházi: Nu știu, zău nu știu. O să pară lipsă de modestie. Pentru mine este în primul rând muncă și o ocazie. Trebuie să mă achit de această datorie. În schimb, întâlnirea cu Andrei a însemnat foarte mult pentru mine. Putea să fie vorba despre orice rol, în orice piesă, pentru șansa de a descoperi ceva nou în timpul lucrului. Mi s-au dezvăluit lucruri noi din tainele actoriei, din ale teatrului și, totuși, după aproape două luni de muncă, concluzia a fost că nu prea știm multe din cum se face teatru. Trebuie să o luăm mereu de la capăt.

R.C.: *Spectacolul vostru e o abordare neobișnuită a dramaturgiei cehoviene, în primul rând din punct de vedere scenografic. Jucați în sală și pe scenă, pe pasarele și pe strapontine, escaladați lojile, scaunele. Acest lucru creează o altă relație între personaje. Distanța mare dintre personaje, fiecare fiind așezat – de exemplu, la începutul actului I – în alt punct al sălii, face ca relațiile dintre voi să se dezvolte cu totul altfel. Decupajul e deosebit. Cum ți se pare ție, în raport cu spectacolele Cehov, pe care le-ai văzut?*

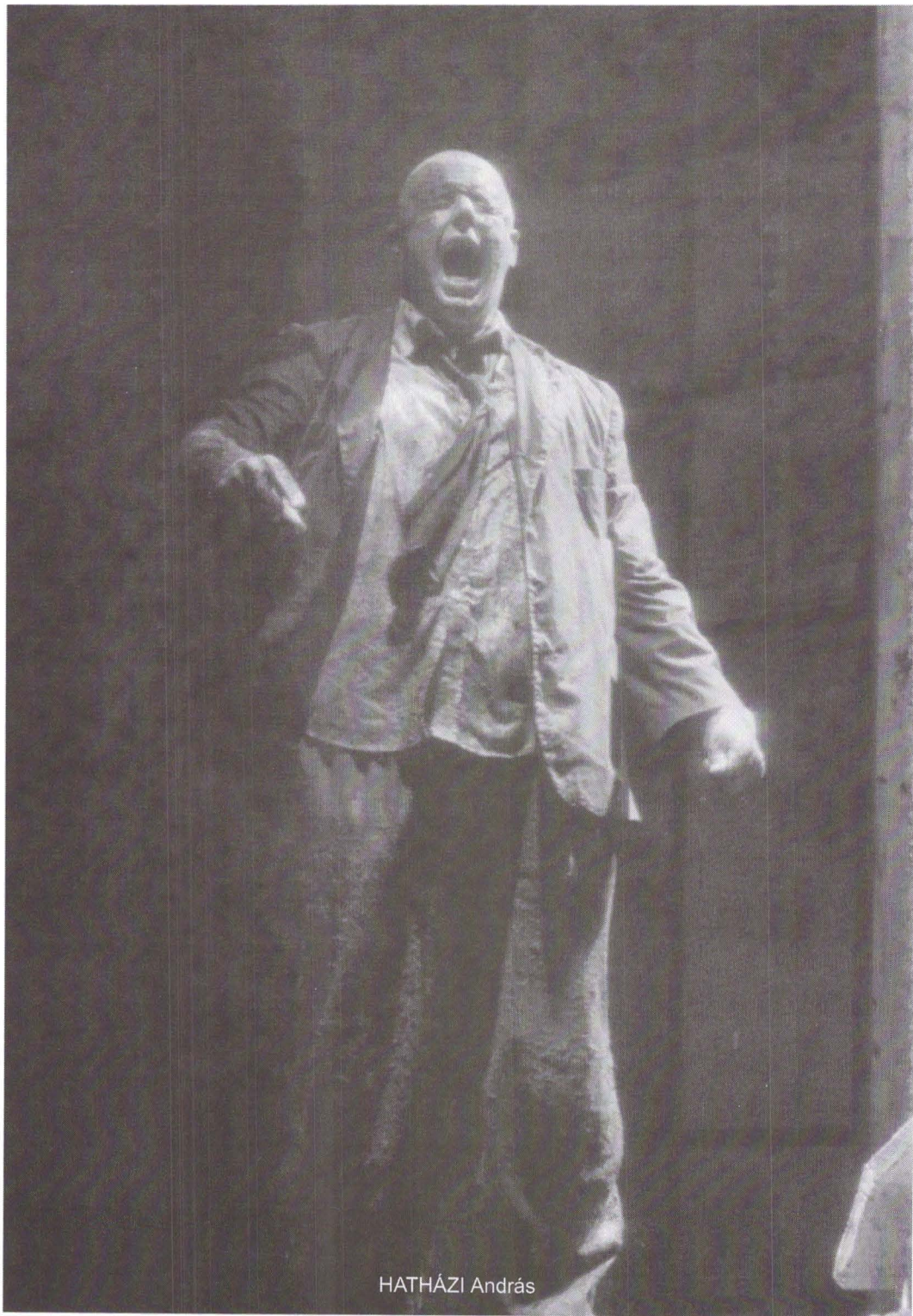
A.H.: E ceva nou, deosebit. Îmi place când sunt provocat. Felul în care e imaginat Vanea, e total diferit de ceea ce am văzut eu până acum. Nu există spleenul, nu există liricul, dimpotrivă, sunt scene de un comic care merge pâna la burlesc, o privire cu totul și cu totul deosebită. O întâlnire pe muchie de cuțit între momentele dramatice și momentele ilare din spectacol.

R.C.: *Care e, pentru tine, diferența colaborării cu Andrei Șerban, cu care ai lucrat stagiunea trecută într-o piesă contemporană, iar acum într-una clasică?*

A.H.: Am jucat în spectacolul *Purificare* de Sarah Kane, personajul Tinker. Deși am găsit foarte multe laturi ale lui Tinker în Vanea, Tinker față de Vanea mi se pare schematic, destul de unilateral. Deși acolo fiecare scenă ne arată o altă ipostază, o altă latură a lui Tinker. Aici, ceea ce a fost cel mai greu și ceea ce încerc să le induc și studenților mei, e să fii tu însuși. Nu actorul care îl joacă, îl face pe Vanea, ci să fii tu însuși. Să fii Vanea, să fii Tinker etc. Acea sinceritate care te face să fii, nu să te arăți. Andrei ne spunea ca un laitmotiv tot timpul: fii tu, fii tu! Chiar și atunci când ai o relație directă cu spectatorii, ești în teatru, fii tu Vanea!, și gata.

R.C.: *Cum ați reușit să lucrați un spectacol atât de greu și de important în nici două luni de repetiții?*

A.H.: Nu știu cum am reușit. Într-o lună, până la concediu, în luna iunie, am făcut o schemă care, după aceea, am desfăcut-o și am refăcut-o din nou. Faptul că regizorul schimbă mereu, până-n final, te obligă să fii prezent, să fii în priză. Am stat mult la masă, la lectură. Deși, sincer să fiu, mie nu prea-mi place. Prefer lucrul pe scenă, acolo pe scândură, când descoperim cu adevărat ce se întâmplă cu noi. De data aceasta au fost atât de multe întrebări – întrebări puse de Andrei, întrebări pe care le-am pus noi – încât ne-am dat cu toții seama că trebuie să stăm mult la

HATHÁZI András

lectură, la masă. Am lucrat replică de replică, de multe ori cuvânt de cuvânt, am ajuns la o concluzie, care s-a schimbat total când am reluat-o pe scenă.

R.C.: *Ai avut vreo dificultate în timpul repetițiilor?*

A.H.: Da. Am avut o problemă cu escaladările. Mi-e frică de înălțime. Prin exercițiu și repetiție, mi-am învins frica, m-am obișnuit. Pentru mine un rol, un spectacol e muncă, e un job pe care îl fac concentrat, aplicat. Vreau să iasă foarte bine. Sunt un mercenar, dar un mercenar care își alege partenerii de drum.

Notă

Din anul 2001, actorul András Hatházi este actor liber profesionist, colaborator permanent al Teatrului Maghiar de Stat din Cluj. Pentru rolurile interpretate a obținut numeroase premii în țară și în străinătate. Doctor în Arte Libere, este prodecan al Facultății de Teatru și Televiziune a Universității Babeș-Bolyai din Cluj. A regizat spectacole de teatru, precum și filme de scurt și lung metraj. S-a afirmat ca poet și dramaturg.

József BIRÓ

József Biró: Am fost dintre cei care au participat la audiții, dar domnul Andrei Șerban m-a văzut în mai multe spectacole, dintre care cred că cel mai important a fost *Antigona*, în care îl jucam pe Creon, spectacol realizat la Sfântu Gheorghe. După ce m-a văzut în acest spectacol, mi-a propus să colaborăm. Stagiunea trecută nu a fost posibil. Acum însă am fost distribuit în *Unchiul Vanea*, în rolul profesorului Serebreakov, și așa a început colaborarea noastră.

R.C.: *Ați fost surprins de rolul în care v-a distribuit regizorul?*

J.B.: Nu, deloc, dacă vă referiți la vârsta personajului. În primul rând, m-am bucurat și apoi mi-am spus că mi s-a mai întâmplat. În *Livada de vișini*, în regia lui Vlad Mugur. Îl jucam pe Pișcik, care și el e mult mai în vârstă decât vârsta mea biologică. Și atunci mi-a spus domnul Vlad Mugur să nu-mi fac probleme, că voi face un rol extraordinar. Și așa s-a și întâmplat. Bazându-mă pe această întâmplare și pe posibilitățile de interpretare pe care mi le oferă rolul, un rol foarte colorat, m-am gândit că nu se poate să nu-mi iasă. E altfel, e altceva decât ceea ce am văzut eu până acum cu Serebreakov, dar cred, sper că mi-a ieșit.

R.C.: *Tandemul Elena Andreevna –Serebreakov e surprinzător. În final te întrebi care dintre cei doi e mai pervers?*

J.B.: În repetiții, am discutat mult care e motivul legăturii dintre Elena și soțul ei? Ea este o femeie tânără, plină de viață și de sentimente, nu se știe de ce este atât de legată de acest om. Legătura perversă ar fi un răspuns, dar nu e categoric. În ochii spectatorilor rămâne ca o întrebare, de fapt, nu se știe, ce-i leagă pe cei doi? Am vorbit mult în repetiții cu Șerban despre Cehov, despre piesă. În primul rând, tot ce se spune e neadevărat. Personajele se ascund în spatele vorbelor. Nimeni nu spune cu adevărat ce simte. Și asta e foarte interesant.

R.C.: *Spectacolul are și mult umor, nu?*

J.B.: Un umor ca în viață. Așa e la Cehov, așa e și la Gogol, un fel de Goya combinat cu Chagall. Nu știi cum e de fapt și în aceasta constă frumusețea piesei.